

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ Универзитета у Бањој Луци			
ПРИМЉЕНО: 16.10.2014.			
ОРГ. ЈЕД.	БРОЈ	ПРИЛОГ	ПРИЈЕДЛОЖИ
B/11	2049	14	

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Одлуком Научно–наставног вијећа Економског факултета Универзитета у Бањој Луци број: 13/3.1313-VIII-13/14, а на основу члана 149. Закона о високом образовању, члана 54. Статута Универзитета у Бањој Луци и члана 20. Статута Економског факултета, именована је Комисија за оцјену подобности теме докторске дисертације **Модел детерминације субјективних и објективних фактора пореске евазије** и кандидата мр Саудина Терзића, у саставу:

Предсједник:

Проф. др Александар Стојановић

Звање: ванредни професор

Ужа научна област: Фискална економија

Институција: Економски факултет Универзитета у Источном Сарајеву

Члан:

Проф. др Драган Микеревић

Звање: редовни професор

Ужа научна област: Пословне финансије

Институција: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци

Члан:

Проф. др Горан Радивојац

Звање: ванредни професор

Ужа научна област: Пословне финансије.

Институција: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци

Комисија је детаљно размотрила биографске податке о кандидату, његове стручне квалификације, досадашњи научно-истраживачки рад, објављене научне и стручне радове, оцијенила је оригиналност приступа у научном третману феномена пореске евазије, значај развоја научне мисли и научног доприноса истраживања, расвјетљавања и практичне примјене резултата истраживања које кандидат намјерава провести. Након разматрања подобности кандидата мр Саудина Терзића и теме са насловом **“Модел**

детерминације субјективних и објективних фактора пореске евазије” комисија у пуној међусобној сагласности подноси Вијећу овај Извјештај.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Основни биографски подаци

Саудин Терзић рођен је 13.02.1967. године у Бугојну, гдје је и завршио основну и средњу школу. На Економском факултету у Сарајеву дипломирао је 1991. године, док је титулу магистра стекао 2009. године на Економском факултету Бањој Луци а тема магистарске тезе била је „Утицај увођења ПДВ-а у БиХ на пореске преваре и утаје“. Од 1996. године запослен је у ФБиХ Царинској управи, гдје остаје до 2004 када са позиције шефа Одјела за истраге прелази на мјесто помоћника директора Сектора за провођење и поштивање царинских и пореских законских прописа у Управу за индиректно опорезивање БиХ. Од 2013. године запослен је на мјесту помоћника директора Сектора за порезе УИО БиХ. Професионалне квалификације је и стицао кроз студијске посјете, обуке и семинаре, и то: 1998 SAD, 1999 U.K. London, 2000 Turska, Ankara, 2001 SAD-e, Washington D.C., 2005 SAD-e, Washington D.C., 2005 Malezija, 2006 Estonija, 2006 Njemačka, Keln, 2007 Njemačka, Stuttgart, 2010 Francuska, Pariz, 2010 SAD-e, Washington D.C., 2011 SAD-e Atlanta, University of Georgija. Кандидат се служи енглеским језиком и посједује компјуторске вјештине.

Научноистраживачки и стручни рад

У периоду од 2006. године до данас кандидат мр Саудин Терзић је као аутор (и коаутор) објавио четрнаест радова, објављених у зборницима радова са научних скупова, домаћим и међународним конференцијама и научним часописима, претежно из области пореза и учествовао у изради пројекта.

Листа најважнијих радова (хронолошки):

1. Зборник апстраката са међународног научностручног симпозија, „Иновације у образовању, подузетништву и туризму у функцији превазилажења кризе и убрзаног развоја“, Универзитет у Травнику, Сарајево, 17-18 мај 2013, „**Ефекти порезне политике на економски раст са освртом на систем индиректног опорезивања у БиХ**“, Вол. 1. Број 1. стр 33.
2. II Међународни научни скуп о економском развоју и животном стандарду, Зборник радова ЕДАСОЛ 2012, Бања Лука, 12-13 октобар 2012, „**Пореска евазија у Босни и Херцеговини и социјално окружење**“, стр. 491-501.
3. Финансинг, Научни часопис за економију, „**Утицај увођења пореза на додатну вриједност у БиХ на пореске преваре и утаје**“, прегледни рад УДК 336.226.3 (497.6), Број 1, март 2012, стр. 35-39.
4. Научностручни скуп с међународним учешћем «Кривично законодавство и превенција криминалитета» у Брчком 15 - 16. априла 2011. Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине, Министарство правде Републике Српске, Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу, „**Процесуирање кривичних дјела из области индиректног опорезивања**“, Зборник радова.

5. Конференција „Борба против организованог криминала и корупције у Босни и Херцеговини“, Мостар, Новембар 2010, „**Финансијске преваре- истраживање и процесуирање ПДВ превара и утаја**“, стр. 73-87.
6. Ревизон, порезни савјетник, Сарајево „**Нова порезна кривична дјела у Босни и Херцеговини**“, Мај 2010, Бр 5, стр. 30-33.
7. Финрар, Часопис Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске, финансије, рачуноводство, ревизија, „**Нова кривична дјела за пореске преваре и утаје у Босни и Херцеговини**“, , Април 2010, Бр. 4, стр. 40-43.
8. Научностручни скуп с међународним учешћем, „Методологија изградње система интегритета у институцијама на сузбијању корупције“, Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, новембар 2010, „**Царинске и пореске преваре као облик испољавања корупције**“ стр. 407-420.
9. Title: Tax Frauds, Scope and situation in Bosnia and Hercegovina, Year Created: 2007, Author: Saudin Terzić, Date Published: 2007-09-25, File Type: pdf, File Size: 149,59 Kb, http://www.iota-tax.org/component/option,com_docman/Itemid,85.
10. Приручник за обуку за агенције за provedбу закона и правосудне органе, „**Финансијске истраге и одузимање бесправно стечене имовине**“, Council of Europe, European Commission , Јуни 2007 године.
11. Осми међународни симпозијум у Неуму, „Реформе и БиХ, пут ка европским интеграцијама“, „**Порезне преваре, обим, стање и рефлексије на стање у Босни и Херцеговини**“, Ревизон, 2007. стр.147-165.
12. Студентски лист Економист, Економски факултет Бања Лука, фебруар 2007, „**Сектор за провођење и поштивање царинских и порезних законских прописа**“, , стр.22-23.
13. Ревизон, порезни савјетник, Сарајево „**Роба поријеклом из Кине**“, Јануар 2007, Број 1, стр.15-20.
14. Семинар „Кривична дјела у вези царина и пореза и ПДВ систем опорезивања“, „**Модели царинских превара**“, Јавна установа центар за едукацију судија и тужилаца ФБиХ, Бихаћ, 19-20 септембар 2006 године.

Како се може закључити, највећи број радова кандидата је директно повезан са ужом научном области која је предмет истраживања докторске дисертације. На основу тога се може дати позитивна оцјена стручног и научног рада кандидата и његове посвећености у рјешавању проблема пореске евазије.

ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

2.1. Значај истраживања

Значај овог истраживања везан је за рјешавање веома специфичног проблема пореске евазије који се прожима кроз различите теоријске области и при самом истраживању неопходно је мултидисциплинарно приступити. Пореска евазија представља веома важан елемент пореског система јер је нераскидиво повезана са опорезивањем и у већој или мањој мјери присутна је у готово свим пореским системима и једно је од најважнијих питања не само транзицијских земаља већ и земаља развијеније економске привреде. У потпуности је прихваћено да су порези и пореска евазија суштински повезани, не може постојати једно без другог - Tedds (2007). Пореска евазија је

универзална појава која се одвија у свим друштвима и привредним системама, укључујући и развијене и земље у развоју - Chau, Leung (2009). Пореска евазија је свјетски феномен. Проблем је посебно акутан у транзицијским земљама и земљама у развоју, за оне које немају довољно добро развијену инфраструктуру за прикупљање прихода - McGee, Tyler (2006:1). Ово указује на то, да упркос напорима на сузбијању пореске евазије, она је стално у порасту. Тренутна глобална финансијска и економска криза представља главни изазов за пореске администрације у многим земљама - Brondolo (2009, стр. 4).

Универзална дефиниција пореске евазије (engl. *tax evasion*; fr. *fraude fiscale*; njem. *steuerhinterziehung*) и јединствен став око самог појма феномена не постоји, те постојање више дефиниција само по себи ствара проблем. Пореска евазија опсежно је студирана од стране Allingham, Agnar (1972), Srinivasan T.N. (1973), Slemrod (1985), Benjamini (1985), Alm, Bahl, Murray (1990), Tanzi (1993), Franzoni (1998), Vaguine (1998), Cowell, (1999), Slemrod, Yitzhaki (2000), Gërxani (2003), Goerke (2003), Bloomquist (2003), Christie, Holzner (2006), Feld, Frey (2006), Russo (2010), Turner (2010), Sequeti, Corpiet (2011) и многих других. Пореска евазија обично се дефинише као кршење закона Slemrod, Yitzhaki (2002). Јелчић (2001) под пореском евазијом подразумјева све радње и пропуштања које подузима порески обвезник ради избјегавања плаћања пореза.

Пореску евазија је веома специфичан проблем који се прожима кроз различите теоријске области а карактеришу је слједеће чињенице:

- да је барем дјелимично непозната – кад бисмо били 100% сигурни да је наплатив цијелокупан порез, посао пореске администрације био би једноставан.
- да се она с временом мијења – како се мијењају фактори који утичу на пореску евазију.
- да се њоме може управљати – може се процијенити ниво и висина пореске евазије и предузети мјере ради смањења.

На пореску евазију утичу својом испреплетеношћу бројни фактори. Фактори који утичу на испуњење пореске обавезе или не испуњење се разликују од једне земље до друге а такође зависе и од индивидуалног понашања од једног лица до другог - Kirchler (2007). Могући узроци настанка пореске евазије кроз литературу и разна истраживања наводе се као субјективни (квалитативни) или објективни (квантитативни) а као фактори најчешће се спомињу висина пореског оптерећења, порески систем, пореска стопа и висина казне, корупција, организација пореске администрације, порески морал, ставови испитаника према поштовању пореских прописа, социјалне норме и национална култура. Сваки од наведених фактора имају различиту „тежину“, неки фактори који утичу на пореску евазију можда нису нам још увијек познати, за неке за које се сматра да су тренутно неважни, могу имати другачије значење у будућности а неки фактори постају важни тек кроз њихову интеракцију са другим факторима. Alm, Bahl, Murray (1990) развили су и тестирали модел утицаја владине политике на пореску евазију и одлуке пореских обвезника. Студија укључује факторе као што су пореске стопе, плаћена пореска давања и примања, вјероватност контроле и висина казне. Опредјељење пореских обвезника да у потпуности или дјелимично избјегну плаћање пореза и доприноса зависи у првом реду од интензитета отпора плаћању пореза. Тај интензитет отпора зависи од више елемената који се могу свести на слједеће: висина пореског оптерећења, намјена трошења средстава прикупљених порезом, порески облик, мишљење јавности да ли је порез правичан или не - Поповић (1997).

Пореска евазија разликује се од државе до државе по обиму, структури и раширености и иста не може бити тачно утврђена већ само на основу одређених статистичких мјерења (уз претходно утврђене методе дијагностицирања и идентификације узрока) може се само приближно процијенити и спознати обим, раширеност и структура пореске евазије. У условима прилагођавања пореских система тржишној економији, ширења пореске основе, увођења нових пореза, укидања старих те мијењања пореских стопа тешко је донијети поуздане закључке о висини пореске евазије Мацаревић-Шујстер (2002, стр. 117).

Поред недовољне истражености теме, кандидат предлаже методологију која би могла добити форму универзалности, што би био један од најзначајних научних доприноса дисертације. Добијени резултати и методолошки обрасци, свакако ће имати широку стручну и практичну примјену у пољу вођења и имплементације фискалне политике.

2.2. Преглед истраживања

Концептуални дио овог рада бавиће се теоријско–методолошким поставкама истраживања. У овом дијелу рада кандидат ће дефинисати проблем истраживања, предмет и циљ истраживања, хипотетички оквир (независну и зависне варијабле) методе и технике истраживања.

Кандидат је кроз досадашњи истраживачки и стручни рада уочио изазове које се односе на:

- Како истраживањем повезати и утврдити који субјективни и објективни фактори највише утичу на феномен пореске евазије односно који су у корелацији (или се претпоставља да су у корелацији) са њеном висином и раширеношћу? Који фактори више су подложни утицају других и који могу бити регулисани?
- Каква је међузависност и веза свих идентификованих фактора?
- Шта све појединци и групе перципирају као пореску евазију? Које професионалне групације су највише укључене у пореску евазију? Каква је природа дистрибуција нађених оцјена, ставова и оријентација и природа њихове међусобне повезаности? Кога опажају одговорним, на који начин би покренули и реализовали ефикасну превенцију пореске евазије?
- Како утврдити висину пореске евазије, ако се пореска активност која треба бити опорезована, нигдје не евидентира и да ли је пореска евазија у директној корелацији са економским благостањем друштва, социјалним окружењем и привредном активношћу?
- Утиче ли пореске евазија на пореску конкурентност, појаву монопола, смањење домаће производње и зависност од увоза добара?

2.3. Радна хипотеза са циљем истраживања

У складу са проблемом и предметом, кандидат је поставио сљедећи циљ истраживања: дефинисање комплетног проблема пореске евазије са тежиштем на утврђивању субјективних и објективних фактора који утичу на пореску евазију и изналажење

модела детерминације фактора ради превенције и смањења пореске евазије. Тежиште ће бити на оним факторима који у мањој или већој мјери утичу на пореску евазију.

Из овог циља су изведени научни и прагматични циљеви истраживања.

2.3.1. Научни циљеви истраживања

Описивање. Кандидат намјерава да у раду обради теоријске анализе феномена пореске евазије. Прије свега, указаће значај дефинисања самог комплетног феномена појма пореске евазије који се прожима кроз различите теоријске области. Посебно ће утврдити каква је међузависност пореског оптерећења и пореског система са пореском евазијом, какав је утицај висине пореске стопе и казне на пореску евазију, однос између пореског система и пореске евазије, који је ниво везе између организације пореске администрације и пореске евазије, у којем облику зависности су корупција и пореска евазија и на крају у којем облику зависности су морал, став о поштовању пореских прописа, социјалне норме, национална култура и пореска евазија.

Класификација. На основу резултата теренског истраживања којом ће се анкетирати двије групе испитаника пореских обвезника, који остварују интензивне контакте са пореском службом и запослених у професионалним организацијама утврдиће који субјективни и објективни фактори највише утичу на феномен пореске евазије односно који су у корелацији (или се претпоставља да су у корелацији) са њеном висином и раширеношћу.

Објашњење. У раду ће бити објашњена анализа висине, структуре и раширености пореског јазга земаља у транзицији са посебним освртом на БиХ. Посебно ће бити приказан методолошки приступи, који се употребљава за мјерење висине пореске евазије односно, пореског јазга. Утврдиће се како је пореска евазија у директној корелацији са економским благостањем друштва, социјалним окружењем и привредном активношћу и утиче ли на пореску конкурентност, појаву монопола, смањење домаће производње и зависност од увоза добара.

Предвиђање. На основу теоријских спознаја и анализе генералних запажања о компонентанама модела превенције пореске евазије уз дискусију и рефлексије о предложеном моделу предвиђа се да ће се дати приоритет оним факторима који ће допринијети бржем и ефикаснијем побољшању стања по питању пореске евазије.

2.3.2. Прагматични циљеви истраживања

С обзиром на описани проблем и предмет истраживања а и у складу са дефинисаним предметом истраживања реално је очекивати прагматични допринос по сљедећим циљевима истраживања:

Први циљ овог истраживања јесте да се на основу свеобухватне анализе допринесе теоретским сазнањима о феномену пореске евазије односно специфичног проблема дефинисања шта је пореска евазија у свакодневној ситуацији. Осим приказа теоријске основе пореске евазије извршиће увид у прегледној библиографији на подручју дефинисања самог појма пореске евазије узрока и и посљедица.

Други циљ је анализа висине, структуре и раширености пореског јаза земаља у транзицији са посебним освртом на БиХ. Циљ је **приказати** методолошке приступе, који се употребљавају за мјерења пореске евазије односно, пореског јаза, који су до сада били употребљавани. Ово је нарочито важно за земље у транзицији, гдје је ниво пореске евазије значајан.

Трећи циљ је и основна сврха овог рада је **проналажење модела** детерминације субјективних и објективних фактора у држави и друштву који ће бити користан, креативан и иновативан у циљу превенције и ефикасног смањења пореске евазије.

Истраживање има прије свега *практични циљ*, јер сам феномен пореске евазије није прост нити једностран, у том смислу што добијени подаци и налази висине, структуре и раширености пореске евазије у Босни и Херцеговини могу омогућити спречавање пореске евазије у организационој димензији пореске администрације, друштва и државе (квалитетнија борба, бољу организованост, контролу, санкције, и друго). На основу резултата овог истраживања рангираће се фактори (субјективни и објективни) према значајности њиховог утицаја на пореску евазију.

Свакако, истраживање има и *научни циљ*, у том смислу што ће бити сагледана сама природа (смјер и интезитет) повезаности унутар и између посматраних независних и зависних варијабли. Научна оправданост истраживања, веже се за тренд у којем пореска евазија представља се као стални и перманентни проблем код пореских обвезника и пореске администрације која је задужена за прикупљање прихода и провођење пореских прописа.

2.3.3. Главна и помоћне хипотезе

Сама тема докторске дисертације указује да је главно истраживачко питање идентификација фактора који утичу на пореску евазију уз утврђивање сигнификантности и јачине ради проналажења модела детерминације. На основу дефинисаног проблема, предмета и циљева, постављен је хипотетички оквир истраживања: Главна хипотеза гласи:

H1. Идентификацијом фактора, субјективних и објективних који утичу на пореску евазију, уз утврђивање сигнификантности и јачине, могуће је конструисати модел детерминације у циљу превенције и смањења пореске евазије

Главна хипотеза се конкретизује кроз помоћне хипотезе које ће се даљим истраживањем потврдити или оспорити:

H1a: Висина пореске стопе и казне има значајан ефекат на пореску евазију.

H1b: Пореско оптерећење и систем опорезивања има значајан утицај на висину пореске евазије.

H1c: Висина корупције има значајан ефекат на пореску евазију.

H1d: Порески морал и култура има значајан ефекат на висину пореске евазије пореских обвезника.

2.4 Материјал и метод рада

Изучавање проблема који је дефинисан у теми докторске дисертације подразумејева мултидисциплинарни приступ и кориштење различитих метода и техника истраживања. У раду ће кандидат применијени комбинацију квалитативног и квантитативног приступа истраживању. Квалитативни приступ ће се односити на теоријски дио рада, указаће значај дефинисања самог комплетног феномена појма пореске евазије који се прожима кроз различите теоријске области. Квантитативни приступ ће бити присутан у практичном дијелу рада који се односи на истраживање из примарних извора, прикупљање, обрада и анализа релевантних података, те презентовање добијених налаза (у контексту постављених хипотеза) кроз фазу теренског истраживања.

Сазнања добијена кроз изучавање теорије као и налаза емпиријског истраживања ће представљати основу за **проналажење модела** детерминације субјективних и објективних фактора у држави и друштву.

У складу са овим, у раду ће се користити сљедеће методе:

- Метод индукције - у доношењу закључака на основу анализираних емпиријских случајева,
- Метод дедукције - у доношењу закључака базираних на теоријским премисама
- Методе квантитативне и квалитативне анализе,
- Метод експликативне анализе и синтезе - комплементаран метод са анализом, користиће се ради уопштавања налаза истраживања и доношења закључака.
- Метод анкетирања уз примјену тзв. Сервеј (Survey) метода.

Прикупљање података из примарних извора (теренско истраживање) кандидат ће вршити помоћу писаног анкетног упитника са отвореним и затвореним одговорима и Ликертовима лествицама. Анкетираће се двије групе испитаника пореских обвезника, директори привредних друштава или друго одговорно лице (Република Српска, Федерација БиХ и Брчко Дистрикт) који остварују интензивне контакте са пореском службом и запослених у професионалним организацијама (порески инспектори УИО, Република Српска, Федерација БиХ и Брчко Дистрикт). Репрезентативним узорком испитаника биће обухваћено 300 особа, 200 испитаника пореских обвезника и 100 испитаника пореских инспектора.

У обради података користити ће се статистички поступци који ће највише одговарати природи дистрибуција добијених података, у првом реду: мјере статистичке значајности разлика међу сегментима укрштених варијабли, мјере које указују на степен повезаности међу варијаблама као и поступци за испитивање структуре ставова путем регресијске и корелацијске анализе евентуално уз допуну са експлоративном факторском анализом.

Сервеј метод бити ће коришћен у реализацији теренског истраживања, на одговарајућем узорку и уз помоћ ваљаних истраживачких инструмената. Прикупљени релевантни подаци, који ће бити обрађени, приказани и анализирани статистичким алатима као што је χ^2 тест и тестови регресије и корелација у циљу испитивања статистичке значајности разлика у расподјели фреквенција и испитивања корелација између варијабли

Када је ријеч о прикупљању података из примарних извора (истраживање „за столом“) кандидат ће користити релевантну литературу као што су књиге, различити документи, студије, анализе, истраживања, базе података и др.

2.5. Научни допринос истраживања

Сложеност постављених истраживачких проблема и формулисаних хипотеза су условили потребу за примјеном свеобухватне теоријско-истраживачке концепције. Имајући у виду постављене научне циљеве и дефинисану методологију истраживања, као резултат примарних и секундарних истраживања, очекује се научни и прагматични допринос како одведеног истраживања тако и од докторске дисертације у цјелини.

С обзиром на то да постоје истраживања у овој области, али не конкретно и о постављеном истраживачком питању, прегледом литературе је установљена **оригиналност предложеног модела истраживања**. Ова дисертација, као самосталан научно-истраживачки рад, који примјеном оригиналне методологије и оригиналним рјешењем научног и стручног проблема, даје допринос економској науци. Ово емпиријско истраживање и дисертација која ће произаћи као резултат, представља **прво истраживање у домаћој** литератури и представља нову димензију која ће се на научно утемељен начин бавити сагледавањем детерминанти субјективних и објективних фактора пореске евазије.

На основу теоријских спознаја и налаза истраживања које ће се извршити путем анкетног упитника доћи ће се до корисних информација које ће бити употријебљене у креирању модела детерминације субјективних и објективних фактора у циљу превенције и смањења пореске евазије.

Такође, информације добијене кроз истраживање могу бити од користи и имати практичну примјену запосленим у професионалним организацијама а посебно у пореској служби.

С обзиром на то да ово представљају веома актуелну и мало теоријски обрађену тему, као и на то да су истраживања на ову тему, поготово на нашим просторима, веома ријетка, дисертација и резултати истраживања кандидата представљају значајан допринос **академској заједници** у контексту бољег разумијевања феномена пореске евазије посебно у БиХ, те иницирања нових истраживања на ову тему.

ОЦЈЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

Комисија је, на основу прегледане документације и расположиве грађе, јединствена у оцјени да кандидат мр Саудин Терзић испуњава све законом предвиђене услове за израду докторске дисертације и да је предложена тема погодна и пожељна да се истражује као докторска дисертација.

Позитивну оцјену о подобности кандидата Комисија доноси имајући у виду:

- да је магистарским радом и другим објављеним радовима који су добили позитивне оцјене од стране квалификованих рецензента, показао своју способности за бављење научноистраживачким радом;
- да посједује аналитичке вјештине неопходне за спровођење самосталног истраживања;
- да је радећи на различитим позицијама стекао практично и истраживачко искуство;
- да располаже личним и професионалним квалитетима за даље усавршавање у научном раду.

Позитивну оцјену о подобности предложене теме докторске дисертације под називом Модел детерминације субјективних и објективних фактора пореске евазије комисија заснива, између осталог, и на овим чињеницама:

- предложена тема до сада није била предлагана нити обрађивана као докторска дисертација на Економском, а колико је Комисији познато, ни на другим факултетима бањалучког и других универзитета у БиХ;
- тема је недовољно истражена, и то како са теоријског, тако и са практичног аспекта, те ће предложена докторска дисертација допринијети развоју научне мисли у тој области;
- тема је по радном наслову и основним садржајним назнакама и по задатом циљу довољно широка да се може сматрати подобном за самостално научно истраживање;
- постоје потребни услови да се реализује предвиђени програм истраживања и тема је изузетно актуелна, имајући у виду проблеме повезане са пореском евазијом и да ће представљати новину, како у теоретском смислу, тако и у практичном смислу, дајући рјешења за практичну примјену резултата истраживања.

На основу напред изложеног, мишљења смо да предложена тема докторске дисертације кандидата мр Саудина Терзића испуњава све критеријуме за израду докторске дисертације, да представља нов и оригиналан приступ у научном третману феномена пореске евазије и да предложена докторска дисертација има значајну научну вриједност која се огледа, како у оригиналности приступа проблему који се истраживањем жели ријешити, тако и у методолошкој заснованости алгорита провере постављених хипотеза користећи релевантну научну методологију.

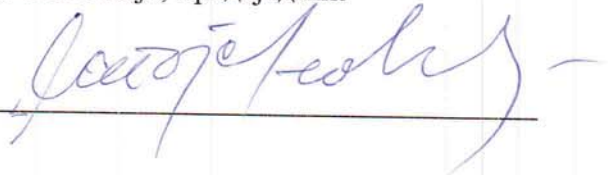
Цјелокупна пријава је добро структурисана, у складу са постављеним истраживачким проблемима и постављеним хипотезама, тако да ће на свеобухватан начин бити истражена пријављена тема. Богато радно искуство кандидата у областима којих се предложена тема докторске дисертације дотиче, као и чињеница да ова докторска дисертација представља наставак стручно-научног рада кандидата, дају добру основу за даљи успјешан научно-истраживачки рад, а који ће бити спроведен током израде ове докторске дисертације.

Имајући у виду наведено, Комисија са задовољством предлаже Научно–наставном вијећу Економског факултета Универзитета у Бањој Луци да усвоји овај извјештај о подобности теме и кандидата и одобри мр Саудину Терзићу израду докторске дисертације под насловом „Модел детерминације субјективних и објективних фактора пореске евазије“.

У Бањој Луци, септембар, 2014. године

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Др Александар Стојановић, ванредни професор, Економски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, ужа научна област, Фискална економија, предсједник

2. Др Драган Микеревић, редовни професор, Економски факултет Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област, Пословне финансије, члан

3. Др Горан Радивојац, ванредни професор, Економски факултет Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област, Пословне финансије, члан

